

Μυθιστόρημα χωρίς περιττή μυθοπλασία

Το «*Εν ψυχρώ*» του Τρούμαν Καπότε και η «*σχολή*» που δημιούργησε

ΤΡΟΥΜΑΝ ΚΑΠΟΤΕ
Εν ψυχρώ
 μτφρ.: Αύγουστος Κορτώ
 εκδ. Πατάκη, σελ. 488

Του **ΝΙΚΟΥ ΔΑΒΒΕΤΑ**

Σπάνια ένα βιβλίο θεωρήθηκε πως ανανεώνει ταυτόχρονα τη σοβαρή ερευνητική δημοσιογραφία και την απαιτητική λογοτεχνία. Μπορεί ο Τζον Ντος Πάσος να προχώρησε στις αρχές του 20ού αιώνα στην ενσωμάτωση καθημερινών συμβάντων από τις εφημερίδες στις ευφύεστες μυθιστορίες του (βλ.: documentary fiction), ο Τρούμαν Καπότε όμως πήγε ένα βήμα παραπέρα με το εμβληματικό «*Εν ψυχρώ*» (1966) δημιουργώντας ένα νέο μυθιστορηματικό είδος, το μη μυθοπλαστικό μυθιστόρημα (non-fiction novel). Και δεν θα μπορούσε ίσως να κάνει και διαφορετικά, αφού η εκκίνηση του δημιουργού ήταν ένα εκτενές ρεπορτάζ. Η ιστορία είναι πλέον γνωστή και μάλιστα στις ΗΠΑ διδάσκεται τόσο στις μεγάλες σχολές δημοσιογραφίας όσο και σε αυτές της δημιουργικής γραφής.

Τον Νοέμβριο του 1959, στο Κάνσας, δύο αποφυλακισμένοι μικροκακοποιοί νεαρής ηλικίας εισβάλλουν σε ένα αγρόκτημα όπου κατοικεί η φιλήσυχη τετραμελής οικογένεια του Χερμπ Κλάτερ. Όταν ανακαλύπτουν πως δεν υπάρχουν χρήματα ή κοσμήματα, δολοφονούν εν ψυχρώ και τα τέσσερα μέλη της οικογένειας. Το περιοδικό *New Yorker* με τις θερμές συστάσεις της γνωστής πεζογράφου Χάρπερ Λι (βλ.: «Όταν σκοτώνουν τα κοτσούφια») αναθέτει στον Τρούμαν Καπότε την επιτόπια έρευνα.

Όταν οι Αρχές ανακοινώνουν τη σύλληψη των κακοποιών Πέρι Σμιθ και Ρίτσαρντ Χίκοκ, ο Καπότε πετυχαίνει να συναντηθεί μαζί τους και να καταγράψει τις αντιδράσεις τους από την ημέρα της σύλληψης ως τη δίκη και την καταδίκη τους στην εσχάτη των ποινών. Φυσικά, μετά το πέρας του πρώτου τριμήνου, ο Καπότε αντιλήφθηκε πως οι ανταποκρίσεις του, με την ενδελεχή έρευνα του κοινωνικού περιγυρού θυτών και θυμάτων, τις ομολογίες και τα εκτενή αποσπάσματα από τη δικογραφία, ξεπερνούσαν τον συνήθη τρό-

Πλέον, η λογοτεχνία αναζητεί με ζήλο υλικό στην καθημερινότητα και ο συγγραφέας «γράφει ταυτόχρονα ως ουδέτερος αφηγητής και ως αυτόπτης μάρτυρας».

πο κάλυψης ενός γεγονότος, έθεταν στην ουσία τις βάσεις σε αυτό που οι σύγχρονοι του θα ονόμαζαν «νέα δημοσιογραφία».

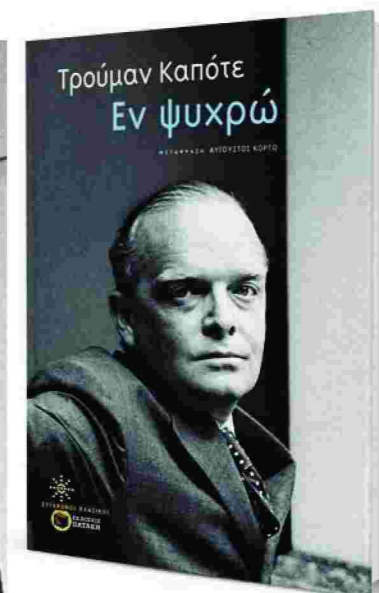
Και αργότερα, στις αρχές της δεκαετίας του '60, όταν το πλούσιο υλικό του θα έπαιρνε τη φόρμα μιας καλοσχεδιασμένης λογοτεχνικής αφήγησης, ο Καπότε θα αντιλαμβανόταν ότι έχει στα χέρια του το επόμενο παγκόσμιο μπεστ σελερ, ένα λογοτεχνικό υβρίδιο, που θα άλλαζε τον τρόπο με τον οποίο οι μυθιστοριογράφοι προσλαμβάνουν το ιστορικό παρελθόν και τα επικαιρικά γεγονότα.

Μετά το «*Εν ψυχρώ*», η λογοτεχνία δεν περιορίζεται μονάχα στην επινόηση, στη φαντασία, στην αναπόληση, αναζητεί με περισσότερο ζήλο το υλικό της στην αδυσώπητη καθημερινότητα και

ο συγγραφέας βγαίνοντας στον δρόμο «γράφει ταυτόχρονα ως ουδέτερος αφηγητής και ως αυτόπτης μάρτυρας», δύο οπτικές που ενώνονται σε μία, ενιαία, με τη βοήθεια του αριστοτεχνικού χειρισμού της γλώσσας.

Τα σενάρια

Στα παραλείπόμενα του πολύκροτου βιβλίου, που πούλησε εκατομμύρια αντίτυπα σε ολόκληρο τον κόσμο, υπάρχουν εκτός της αυθεντικής ιστορίας και οι διάφορες υποθέσεις, τα «σενάρια» των κριτικών, που ωστόσο δεν διαψεύστηκαν. Κι αυτά αφορούν, κατά κύριο λόγο, τη στενή σχέση

«Εν ψυχρώ». Η κινηματογραφική μεταφορά του ομότιτλου εμβληματικού έργου του Τρούμαν Καπότε, γυρισμένου από τον Ρίτσαρντ Μπρουκς το 1967 (αριστερά), το οποίο είχε κυκλοφορήσει ένα μόλις χρόνο πριν.

που ανέπτυξε με τον έναν από τους δύο δολοφόνους ο συγγραφέας. Κατά τις επισκέψεις του στη φυλακή, ο Καπότε λέγεται πως ερωτεύτηκε τον Πέρι Σμιθ, ταύτιστηκε με το δύσκολο εφηβικό παρελθόν του, αναγνώρισε τα ίδια αδιέξοδα, είδε την παραβατικότητα του σαν μια προσπάθεια διαφοροποίησης από το πνιγηρό οικογενειακό περιβάλλον.

Το βέβαιο, πάντως, είναι πως μετά τον απαγχονισμό των δύο κακοποιών, τον οποίο ο Καπότε περίμενε ανυπόμονα, όπως λένε, για να γράψει το φινάλε της ιστορίας του, το ενδιαφέρον του κοινού μετατοπίστηκε από τους δολοφόνους στον τολμηρό συγγραφέα και τον ιδιωτικό του βίο. Εκτοτε και ως τον ξαφνικό θάνατό του το 1984, έγραψε ελάχιστα κείμενα και η κοσμική του περσόνα απασχόλησε περισσότερο τα περιοδικά ποικίλης ύλης παρά τα λογοτεχνικά.

